

7. Чебышева В. В. Психология трудового обучения. – М. : Просвещение, 1969. – 168 с.

Ребенок В. М. Процесс решения конструкторско-технологических задач на уроках трудового обучения.

В статье рассматривается процесс разрешения конструкторско-технологических задач на уроках трудового обучения.

Ключевые слова: технологические знания, технологические умения, конструкторско-технологические задачи, умственная деятельность учащихся.

Rebenok V. M. The process of solving design and technology problems at the Lessons of labour Training.

The article discusses the process of solving design and technological problems at the lessons of labour training.

Keywords: technological knowledge, technological skills, design and technological problems, mental activity of students.

Савенко О. О.

Институт экологии экономики и права

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ У ПОЗАШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті висвітлюються мета, зміст, організація економічної підготовки учнівської молоді в позашкільному навчальному закладі.

Ключові слова: економічна освіта, економічне виховання, мета, зміст, організація економічної підготовки, позашкільний навчальний заклад.

Сталий економічний розвиток, ефективна економіка можуть ґрунтуватися лише на менеджерах, фахівцях і робітниках, які матимуть достатній рівень життєвої компетентності, економічної та професійної компетенцій, будуть спроможні розвивати їх відповідно до вимог суспільства і виробництва. Слід відмітити, що 57-а сесія Генеральної Асамблеї ООН оголосила десятиліття (2005–2014 рр.) декадою освіти в інтересах сталого розвитку.

Сьогодні освіта розглядається як важливий стратегічний ресурс розвитку особистості, суспільства, держави, метою якого є формування соціальної компетентності особистості, здатної до творчості, самовизначення в умовах мінливого світу.

Наразі знання з економіки необхідні кожній людині не менше, ніж знання з математики або з біології. Людина живе у світі економічних явищ – вона купує, продає, отримує прибутки, сплачує податки, наймається на роботу або започатковує власну справу.

Учнівська молодь теж не залишається осторонь цих питань. Її турбують проблеми отримання професії, працевлаштування, безробіття, перспективи зростання цін, дефіцит сімейного бюджету.

У період становлення нових соціально-економічних відносин в Україні здійснена значна робота з розвитку шкільної економічної освіти, приділяється багато уваги проблемам теорії і практики економічного виховання, формуванню якостей, необхідних сучасній діловій людині, формуванню економічної компетентності учнів. Розроблено і запроваджено в шкільну практику декілька варіантів програм з основ економіки, основ підприємницької діяльності, менеджменту та маркетингу. Науково-методичні праці Н. Бережної, М. Вачевського, В. Загрівого, Д. Закатного, Ю. Лелюк, С. Мельникова, Н. Побірченко, І. Радіонової, О. Решетняк та ін. мали вагомий вплив на прискорення процесу розвитку в Україні шкільної економічної освіти та її окремих напрямів. Введення основ економіки до

інваріантної частини базового навчального плану є значним надбанням шкільної освіти. Проте рівень економічної обізнаності старшокласників загальноосвітніх шкіл є недостатнім.

Економічні знання значної більшості учнів мають теоретичний і несистемний характер, відірвані від реальної економічної дійсності, в учнів не розвинений достатній рівень економічної компетентності [2].

Набуття учнями базових економічних знань у школі не вирішує проблеми їхньої адаптації в динамічних ринкових умовах. Таким чином, нами була виявлена проблема пошуку додаткових форм та засобів формування економічної компетентності учнів, які можуть реалізуватись через систему освіти.

Економічну компетентність особистості, яка володіє сучасними економічними знаннями, вміннями, навичками і досвідом, які допомагають добре орієнтуватися в соціально-економічних відносинах, можна ефективно формувати та розвивати і в позашкільних навчальних закладах (ПНЗ).

Освіта та виховання в ПНЗ передбачає самостійний вибір і використання її суб'єктами доступних для сприйняття різноманітних форм і методів навчально-виховного процесу, використання форм і методик навчання та виховання; тематики наукових досліджень, навчально-виховних курсів та спецкурсів і послідовність їх опанування з урахуванням вікових особливостей, здібностей та інтелектуальних можливостей особистості [3].

У контексті зазначеного вище організація економічної підготовки в ПНЗ є одним з резервів підвищення якості економічної освіти та виховання учнівської молоді.

У цьому зацікавлена перш за все учнівська молодь, яка прагне стати активним суб'єктом ринкових відносин, батьки, які готують своїх дітей до реалій сьогодення.

Економічна підготовка учнів в ПНЗ є потребою сьогодення. Вона покликана розвивати економічну компетентність учнів для аналізу економічних подій у суспільстві, формувати економічну культуру, діловитість, заповзятливість, уміння аналізувати ситуацію й приймати обґрунтовані рішення.

Економічна підготовка учнівської молоді включає в себе економічне виховання і економічну освіту. Економічна освіта учнівської молоді в ПНЗ має такі цілі:

Ознайомлення з основами економічної теорії і прикладних економічних дисциплін (основами бізнесу, підприємницької діяльності, менеджменту, маркетингу тощо).

Формування в учнів економічного мислення.

Формування вмінь і навичок приймати обґрунтовані рішення.

Проведення професійної орієнтації в галузі економічної, правової, підприємницької діяльності та розвиток підприємницьких здібностей учнів.

Цілі економічної освіти вирішують її основні завдання: створення умов для самореалізації особи як економічно активного члена суспільства, здатного свідомо долучатися до економічного життя країни; задоволення потреб суспільства і держави у фахівцях економічного профілю, здатних практично реалізувати стратегію сталого економічного, соціального і духовного розвитку України, для забезпечення високого рівня життя народу; забезпечення мобільності учнів та викладачів; виховання у майбутніх фахівців цілісного соціально-економічного світосприйняття і сучасного наукового світогляду, формування свідомості членів суспільства на основі системного економічного мислення, що створює для них можливості опановувати знання, вміння та навички економічної діяльності; залучення роботодавців до соціального партнерства в організації професійної економічної освіти для задоволення потреб ринку праці; створення умов для соціального партнерства учасників навчального процесу; відповідність якості вітчизняної економічної освіти вимогам міжнародного ринку праці.

Економічне виховання – це педагогічна діяльність, спрямована на розвиток економічного мислення через формування економічних знань, умінь, навичок, виховання економічно значущих якостей.

Економічне виховання передбачає:

- формування базових економічних якостей особистості;
- уміння орієнтуватися в професійній діяльності різноманітних галузей господарства;
- застосування на практиці знань та вмінь.

Отже, метою економічної освіти в системі позашкільної освіти є така підготовка учнів, яка забезпечить їм достатній рівень компетентності у сфері економічних відносин на рівні держави, родини та окремої людини. Згодом, коли учні увійдуть у доросле життя, саме знання економіки допоможе їм адаптуватися й знайти свою нішу в суспільстві [1].

Економічне виховання – складний та багатогранний процес цілеспрямованого впливу на особистість учня з метою формування певної системи особистісних якостей.

Тому визначення змісту економічного виховання є одним з основних аспектів проблеми формування економічної компетентності учнів. Аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури свідчить, що серед науковців та практиків немає єдиного погляду на зміст економічного виховання учнів. Різні підходи до визначення змісту економічного виховання підтверджують практичну складність та багатогранність цього явища. В Японії, наприклад, основою економічного виховання є ознайомлення учнів, починаючи з початкової школи, з економікою свого міста. Шведська система економічного виховання ґрунтується на ідеї “економічної освіти споживача”, яка передбачає ознайомлення учнів з основами раціонального господарювання, оволодіння навичками догляду за своїми речами.

Англійська економічна освіта й виховання дітей спрямовані на освоєння школярами певних економічних технологій. У США Національна Рада з питань освіти вважає, що головними завданнями економічного виховання є надання учням певних теоретичних знань з економіки. Ці знання подаються у формі гри і обов’язково пов’язуються з проблемами, що хвилюють дитину. У Франції зміст економічного виховання учнів визначається тим, що школа є співучасником процесу перманентної адаптації юнаків та дівчат до соціальних, економічних та професійних змін, що відбуваються в суспільстві [5].

Значно розширює межі змісту економічного виховання учнів український учений, професор М. М. Фіцула. На його думку, зміст економічного виховання має таке навантаження: а) економіка розвивається на базі сучасної науки і техніки; б) учасник економічної сфери життя має осмислювати свою діяльність у масштабах конкретного виробництва; бути не просто виконавцем, а діловим раціоналізатором, працювати творчо; в) працівник сумлінно ставиться до праці, дотримується трудової, технологічної планової дисципліни; г) на виробництві запроваджується наукова організація праці, яка визначає розстановку кадрів, певний режим і ритм роботи, забезпечує технологічну послідовність операцій та якість кінцевого результату; д) продукт праці, який відповідає естетичним потребам споживача, не має попиту, завдає шкоди виробництву й економіці; є) кожен працівник прагне вносити зміни у свою виробничу діяльність, планує підвищення своєї кваліфікації [6, с. 63-64].

На думку Н. Пасічник, зміст економічного виховання учнів має ґрунтуватися на таких принципах:

– процес економічного виховання школярів визначається ставленням людини, сповненої власної гідності до цінностей життя;

– життя кожної людини, сім’ї, міста, суспільства в цілому складається з різноманітних особистих, суспільних, виробничих потреб. На рівні школи треба виховувати культуру потреб школярів;

– щоб жити та задовольняти свої потреби, необхідно здійснювати економічну діяльність, яка регулюється правовими нормами, що є обов’язковим для виконання, і загальнолюдськими цінностями;

– кожній людині незалежно від її професії, необхідні знання і розуміння економічних категорій, таких, як ціна, зарплата, інфляція, безробіття та інші, оскільки більшість проблем, з якими людина стикається у житті, мають економічний характер;

– учасниками економічної галузі повинні стати активними суб'єктами економіки, тобто не тільки виробниками продукції та пасивними споживачами, а й індивідами, здатними активно впливати на економічні процеси з урахуванням культурних цінностей даного суспільства;

– ринкова економіка передбачає, що кожна людина, котра турбується про власний добробут, добробут своєї сім'ї, щоденно, протягом усього життя робить економічний вибір, приймає економічні рішення та відповідає за їх наслідки, покладаючись на свої зусилля і здібності та враховуючи культурні традиції;

– становлення ринкових відносин тісно пов'язане з розвитком підприємництва, вільним вибором виду економічної діяльності, економічною свободою, що поєднується з почуттям соціальної та моральної відповідальності кожного за свої вчинки [4].

Отже, реалізація основних принципів економічної освіти і виховання в процесі навчальної діяльності в позашкільній роботі забезпечують цілісність і неперервність економічної компетентності учнів.

Використана література:

1. Булавенко С. Шкільна економічна освіта // Сільська школа. Спецвипуск. – 2006. – № 4-5. – С. 3-8.
2. Денісова О. Рівень економічної обізнаності старшокласників середніх шкіл // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2007. – № 1. – С. 130-135.
3. Книга керівника позашкільного навчального закладу: довідково-методичне видання / упорядники З. М. Рудакова, Л. М. Павлова. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – С. 91-92.
4. Пасічник Н. Формування економічної культури школярів як умова розвитку цивілізованих ринкових відносин // Рідна школа. – 2007. – № 4. – С. 45-47.
5. Терюкова Т. І. Розвиток економічних знань школярів // Шкільний економічний журнал. – 2000. – № 2. – С. 16-23.
6. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: Навчальна книга. – 190 с.

Савенко О. О. Организация экономической подготовки учеников во внешкольном учебном заведении.

В статье освещаются цель, содержание, организация экономической подготовки ученической молодежи во внешкольном учебном заведении.

Ключевые слова: экономическое образование, экономическое воспитание, цель, содержание, организация экономической подготовки, внешкольное учебное заведение.

Savenko O. O. Organization of economic preparation of students in out-of-school educational establishment.

A purpose, maintenance, organization of economic preparation of student's young people in out-of-school educational establishment, are illuminated in the article.

Keywords: economic education, economic education, purpose, maintenance, organization of economic preparation, out-of-school educational establishment.

Селезень В. Д.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЛЕКТУ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ

У статті розглядається комплект методичного забезпечення графічної підготовки учнів та